

Ecologische Quickscan Ringdijk

Opdrachtgever: Gemeente uithoorn
Uitgevoerd door: Elsken Ecologie
Amsterdam, 03-maart-2014

Colofon

Tekst en fotografie: Ing. D. van der Elsken
In opdracht van: R. Noorhoff, Gemeente Uithoorn
Datum: 03 maart, 2014
Plaats: Amsterdam

Copyright © 2014

Elsken Ecologie. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd, in geautomatiseerde bestanden opgeslagen en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, geluidsband of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Elsken Ecologie. In overeenstemming met artikel 15a van het Nederlandse auteursrecht is het toegestaan delen van deze publicatie te citeren, daarbij gebruik makend van een duidelijke referentie naar deze publicatie.

Aansprakelijkheid

Hoewel uiterste zorg is besteed aan de inhoud van deze publicatie aanvaardt Elsken Ecologie geen enkele aansprakelijkheid voor onvolledigheid, onjuistheid of de gevolgen daarvan. Gebruik van de inhoud van deze publicatie is voor de verantwoordelijkheid van de gebruiker.

Inhoudsopgave	Blz:
Samenvatting	4
1. Aanleiding	5
1.1 Doelstelling	5
1.2 Werkwijze	5
1.2.1 Literatuuronderzoek	5
1.2.2 Veldbezoek	5
2. Ligging en beschrijving Plangebied	6
2.1 Voorgenomen werkzaamheden	6
3. Landschappelijke waarden	8
3.1 Verticale samenhang	8
3.2 Horizontale samenhang	8
3.3 Seizoensamenhang	8
3.4 Historische samenhang	10
3.5 Conclusie en discussie	
4. Wettelijk kader	11
4.1 Flora- en faunawet	11
4.2 Natuurbeschermingswet	11
4.3 Ecologische Hoofdstructuur (EHS)	11
5. Flora- en faunawet en het onderzoeksgebied	13
5.1 Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF)	13
5.2 Planten	13
5.3 Zoogdieren	13
5.4 Vissen	15
5.5 Reptielen & Amfibieën	15
5.6 Vogels	15
5.7 Amfibieën	
6. Ecologische hoofdstructuur (EHS) en het onderzoeksgebied	16
7. Natura-2000 en het onderzoeksgebied	18
8. Zorgplicht	19
Conclusies	20
Aanbevelingen	21
Literatuurlijst	22

Samenvatting

In de nabije toekomst zijn ruimtelijke ingrepen gepland aan de percelen gelegen aan de Ringdijk te De Kwakel. Voor de percelen staat woningbouw gepland.

Volgens nationale en internationale regelgeving is de initiatiefnemer verplicht voor de ingrepen onderzoek te doen naar het (eventuele) voorkomen van beschermde flora en fauna. Dit om te toetsen of er (mogelijk) sprake is van overtreding van de flora- en faunawet en/of de natuurbeschermingswet. Daarnaast is de landschappelijke waarde van de percelen in kaart gebracht. De landschappelijke waarde van de bomen in het onderzoeksgebied is bepaald aan de hand van de methode 'leesbaar landschap'. Volgens deze methode kan het landschap worden bekeken vanuit vier verschillende samenhangen. De bomen in het onderzoeksgebied laten een sterke verticale en seizoensamenhang zien. De horizontale samenhang is het minst ontwikkeld in het onderzoeksgebied. De historische samenhang is niet optimaal ontwikkeld, maar geeft desondanks wel informatie over het gebied. Er kan geconcludeerd worden dat de bomen in het onderzoeksgebied een hoge landschappelijke waarde hebben, omdat ze een goede afspiegeling geven van de natuurlijke gesteldheid en cultuur(historie) van het gebied. Ook het geringe, huidige oppervlakte hoog- en halfstamboomgaarden in het westelijk veengebied verhoogd de landschappelijke waarde. De landschappelijke waarde had nog hoger kunnen zijn wanneer de omgeving van het onderzoeksgebied ook in overeenstemming was geweest met de natuurlijke gesteldheid en cultuur(historie) van het gebied (horizontale samenhang).

Aan de hand van een literatuurstudie en een veldbezoek heeft Elsken Ecologie in kaart gebracht welke beschermde flora en fauna er (mogelijk) in het plangebied aanwezig zijn. Er is gekeken naar de ligging van de plangebieden ten opzichte van de Ecologische Hoofdstructuur, Natura-2000 gebieden en de (mogelijke) aanwezigheid van door de flora- en faunawet beschermde soorten. Uit de literatuurstudie kwam de aanwezigheid van een aantal beschermde soorten in (de directe omgeving van) het plangebied naar voren. Gezien de karakteristieken van de percelen kon de aanwezigheid van een aantal soorten niet worden uitgesloten. Het gaat om de kleine modderkruiper, grote bonte specht en vleermuizen. Om de aanwezigheid van de kleine modderkruiper aan te tonen of uit te sluiten moet verder onderzoek worden gedaan. In een van de bomen werd een spechtenhol aangetroffen. Een broedlocatie van de grote bonte specht is jaarrond beschermd middels de flora- en faunawet. Verder onderzoek is nodig om te bepalen of het spechtengat als broedlocatie door de grote bonte specht of andere beschermde soorten wordt gebruikt. Daarnaast kan het spechtenhol gebruikt worden door vleermuizen. Ook hiervoor moet verder onderzoek worden gedaan. Hiervoor dient een inventarisatie volgens het vleermuisprotocol worden gedaan. Vier bezoeken in de periode april t/m september. Daarnaast ligt het perceel met bomen binnen een open gebied waarmee het een belangrijk foerageergebied voor vleermuizen zou kunnen zijn. Getoetst moet worden of een van de wezenlijke waarden van de ehs, een belangrijk foerageergebied, met het verdwijnen van de bomen wordt aangetast. Het gebied ligt op ruime afstand van Natura 2000 gebieden. Er is vanuit dit perspectief dan ook geen bezwaar op de geplande ruimtelijke ontwikkelingen.

Broedende vogels mogen volgens de flora- en faunawet niet worden worden verstoord. Er wordt dan ook aangeraden de kapwerkzaamheden buiten het broedseizoen, half augustus tot half februari, te laten plaatsvinden. Indien dit niet mogelijk is moet door een terzake deskundige worden vastgesteld dat er vlak voor de kap geen broedende vogels aanwezig zijn.

Voor alle flora en fauna geldt de zorgplicht, ongeacht hun zeldzaamheid of beschermingsstatus. Van de initiatiefnemer wordt verwacht zorgvuldig om te gaan met alle flora en fauna. Er mag van de initiatiefnemer worden verwacht dat de personen verantwoordelijk voor de uitvoering van de werkzaamheden op de percelen op de hoogte zijn of worden gebracht van de zorgplicht. In het geval er twijfel bestaat of er dieren worden aangetroffen en/of verwond tijdens de ruimtelijke ingrepen op de percelen dient er contact te worden opgenomen met een ecooloog.

1. Aanleiding

In de nabije toekomst zijn ruimtelijke ingrepen gepland aan de percelen gelegen aan de Ringdijk te De Kwakel. Voor de percelen staat woningbouw gepland.

Volgens nationale en internationale regelgeving is de initiatiefnemer verplicht voor de ingrepen onderzoek te doen naar het (eventuele) voorkomen van beschermde flora en fauna. Dit om te toetsen of er (mogelijk) sprake is van overtreding van de flora- en faunawet en/of de natuurbeschermingswet.

1.1 Doelstelling

Door middel van een literatuurstudie en een veldbezoek zal deze quickscan de volgende vragen beantwoorden:

- Welke middels de flora- en faunawet beschermde soorten komen er (potentieel) voor in het plangebied?
- Welke negatieve effecten kan de (potentieel) aanwezige flora en fauna beschermd door de flora- en faunawet ondervinden van de ingreep?
- Is er gezien de effecten van de ingreep sprake van een overtreding van de flora- en faunawet?
- Welke beschermde natuurwaarden zijn er in de nabijheid van het projectgebied aanwezig?

Ondanks dat bomen op zichzelf geen beschermde status hebben middels de flora- en faunawet, is er in deze quickscan gekeken naar de aanwezige bomen. Doel is een beeld te schetsen van de waarde van de aanwezige bomen.

1.2 Werkwijze

1.2.1 Literatuuronderzoek

Door middel van een literatuuronderzoek is gekeken welke beschermde flora, fauna en beschermde gebieden er in (de omgeving van) het plangebied voorkomen. Daarvoor is gebruik gemaakt van verspreidingsatlassen, natuurdatabanken en is er gezocht naar bestaande onderzoeksrapporten. Daarnaast is een dataset uit de Nationale Databank Flora en fauna gekocht voor de soortgroep amfibieën. Dit omdat deze soortgroep in de periode van het jaar waarin het onderzoek plaats gevonden heeft niet geschikt is om deze soortgroep te inventariseren.

1.2.2 Veldbezoek

Het veldbezoek is afgelegd op 23 februari 2014 door Ing. D.van der Elsen en Ing. W. Non van Elsen Ecologie. Het was die dag 12 graden en half bewolkt (bron: knmi.nl). Voorafgaand aan het veldbezoek is met de initiatiefnemer van de ruimtelijke ontwikkeling de ingreep besproken om zo een beeld te vormen van de (eventuele) impact op beschermde natuur.

Tijdens het bezoek zijn de aanwezige structuren, ecotopen en de flora en fauna geïnventariseerd. Aan de hand van het vooraf uitgevoerde literatuuronderzoek is middels een zogenaamde “expert judgement” een inschatting gemaakt van de (potentieel) aanwezige beschermde flora en fauna.

In dit rapport zijn de (mogelijke) negatieve effecten van de ruimtelijke ingreep getoetst aan de flora- en faunawet en de natuurbeschermingswet. Daarnaast zijn de aanwezige bomen in kaart gebracht om een beeld te vormen van de percelen.

2. Ligging Plangebied

De percelen zijn gelegen aan de Ringdijk te De Kwakel. De percelen liggen ingeklemd tussen de Ringdijk, voetbalvereniging KDO en de woonwijk van de chrysantenlaan.

Afb.1: Ligging van het plangebied .

2.1 Beschrijving percelen

Op een van de percelen staan een aantal bomen (afb.2&3). Langs een klein zuurstof arm slootje parallel aan de ringdijk ten noorden van het perceel staan enkele kleine bomen. Bij de opgang van het perceel staat een vlier. Langs het slootje staat een mix van vijf Gewone essen (*fraxinus excelsior*) en vijf zwarte elzen (*Alnus glutinosa*). Over het perceel verdeeld staan 22 fruitbomen. Daartussen staan twee grote wilgen en vier knotwilgen. Tevens staan hier een wat grotere gewone es en zwarte els dan langs het slootje staan (afb.3).

Het meest westelijke perceel is vrijwel geheel onbegroeid. Alleen op een stortplaats van wat groenafval heeft spontane verjonging van wilg opgetreden. Deze bomen zijn enkele centimeters in diameter.

2.3 Voorgenomen werkzaamheden

Ten behoeve toekomstige woningbouw zullen de percelen bouwrijp gemaakt moeten worden. Hiervoor dient alle opstand op de percelen te worden gekapt. Daarnaast zullen de sloten worden gedempt.

Afb.2: Schematische weergave van de verdeling van bomen over de twee percelen.

Afb.3: Fruitbomen, wilgen, knotwilgen, gewone es en zwarte els op het perceel aan de Ringdijk.

3. Landschappelijke waarden

De landschappelijke waarden van de bomen in het onderzoeksgebied worden bepaald aan de hand van de methode 'leesbaar landschap' (Hendriks et al. 2007). Volgens deze methode kan het landschap worden bekeken vanuit vier verschillende samenhangen. Dit zijn de verticale samenhang, horizontale samenhang, seizoensamenhang en historische samenhang. Het uitgangspunt is dat een landschap hoger gewaardeerd wordt naarmate natuur en cultuur vanuit deze perspectieven verklaard kan worden. Na de beschrijving van de 4 samenhangen volgt een conclusie en discussie.

3.1 Verticale samenhang

Om de verticale samenhang te bepalen wordt gekeken in hoeverre de aanwezige bomen, vegetatie en beplantingstypen uitdrukking geven aan de natuurlijke omstandigheden van de plek. Het onderzoeksgebied ligt in het westelijk veengebied en heeft een kenmerkende klei op veen bodem. Soorten die hier uitdrukking aan geven zijn de knotwilgen, grote wilg en de fruitbomen. In het westelijk veengebied worden boomgaarden vooral kenmerkend genoemd op plekken waar een relatief dik pakket klei is afgezet (Minkjan et al. 2006). Dit valt te verklaren door het feit dat fruitbomen geen hoge grondwaterstand tolereren en goed groeien op klei. De fruitbomen in dit gebied geven dus een sterke uitdrukking aan de natuurlijke omstandigheden en er bestaat een sterke verticale samenhang.

3.2 Horizontale samenhang

Bij de horizontale samenhang wordt gekeken of er patronen in het landschap zijn die het ecologisch, hydrologisch of sociaal-economisch functioneren van een gebied kunnen verklaren. De bomen in het onderzoeksgebied laten geen duidelijk patroon zien. Achteraan het perceel staan 2 knotwilgen die ooit wellicht deel uitmaakten van een perceelafscheiding of houtwal. Dit is tegenwoordig niet meer als zodanig meer te herkennen. Ook het oude verkavelingspatroon is maar op zeer kleine schaal te herkennen, omdat deze structuur wordt onderbroken door een woonwijk in het zuiden en sportvelden in het westen. Binnen het groter geheel kan het onderzoeksgebied dienen als stepping stone binnen een ecologische structuur. Boomgaarden hebben een grote aantrekkingskracht op insecten vanwege de nectar in het voorjaar en fruit in de zomer en najaar. Deze insecten kunnen als voedsel dienen voor fauna in de omgeving. Tevens kunnen de bomen goed gebruikt worden door uilen en spechten. Vanwege de kleine omvang van de boomgaard en de sterk verstedelijkte omgeving is de ecologische functie echter niet optimaal ontwikkeld. Ook door het ontbreken van houtwallen, windsingels en het oude verkavelingspatroon scoort het onderzoeksgebied dus matig op horizontale samenhang

3.3 Seizoensamenhang

Bij de seizoensamenhang wordt gekeken in hoeverre de tijd in het jaar afgelezen kan worden in het landschap. Bij deze samenhang met de tijd wordt ook gekeken in hoeverre de ouderdom van het landschap tot uitdrukking komt. De bomen stonden nog niet in blad of bloei tijdens het bezoek in februari, maar de eerste tekenen van het vroege voorjaar waren al waar te nemen door enkele groepen sneeuwkllokjes in de boomgaard. Binnenkort zal de boomgaard tot bloesem komen (afb.4) en zullen de wilgen uitlopen. In de zomer en herfst wordt het onderzoeksgebied gekenmerkt door het fruit aan de bomen en herfstkleuren van de fruitbomen. Een samenhang met de tijd vanuit groter perspectief wordt gevormd door de grillige stammen en inscheuringen van zowel de knotwilgen en de fruitbomen. Het is duidelijk te zien dat dit oude bomen zijn. Er bestaat dus een sterke samenhang met de tijd en seizoenen.

3.4 Historische samenhang

Bij de historische samenhang wordt gekeken in hoeverre beplantingsvormen, gebouwen en structuren verklaard kunnen worden door een tijdstip of fase in de geschiedenis. boomgaarden in het westelijk veengebied werden van oudsher veel toegepast nabij boerderijen, mits er genoeg klei op het veen aanwezig was (Minkjan et al. 2006). Grenzend aan de boomgaard lag de boerderij en er werden ook vaak hakhoutsingels, rijen knotwilgen of windsingels aangeplant om de boomgaard van beschutting te voorzien. Waarschijnlijk heeft vroeger een rij met knotwilgen gestaan aan de zuidzijde. Hier zijn echter maar 2 knotwilgen van over, waardoor dit element niet meer als zodanig te herkennen is. De oorspronkelijke boerderij is niet meer terug te vinden en aangrenzend aan de boomgaard heeft nieuwbouw plaats gevonden. Vanwege de ontbrekende elementen is de historische samenhang niet optimaal ontwikkeld.

Afb.4: Tot bloei gekomen bloesem van de fruitbomen.

3.5 Conclusie en discussie

De bomen in het onderzoeksgebied laten een sterke verticale en seizoensamenhang zien. Dit wil zeggen dat de bomen veel informatie geven over de bodemgesteldheid en tijd in het jaar. De horizontale samenhang is het minst ontwikkeld in het onderzoeksgebied. Dit valt vooral toe te schrijven aan de uitbreidende verstedelijking, waardoor zichtlijnen niet doorgetrokken kunnen worden. De historische samenhang is niet optimaal ontwikkeld, maar geeft desondanks wel informatie over het gebied. Binnen het westelijk veengebied werden boomgaarden vooral toegepast bij boerderijen, waardoor de suggestie wordt gewekt dat ooit op deze plaats een boerderij heeft gestaan. Daarnaast leert de boomgaard de waarnemer van het landschap dat dit van oudsher een karakteristiek landschapselement was voor het westelijk veengebied.

De landschappelijke waarde van de bomen in het onderzoeksgebied wordt niet alleen bepaald door de 4 samenhangen. Een landschapselement wat nog veelvuldig voorkomt in de betreffende fysisch geografische regio is minder waardevol dan elementen die bijna niet meer voorkomen. De ontwikkeling van de hoog- en halfstamboomgaard in Nederland laat een sterke achteruitgang zien (Minkjan et al. 2006). Sinds 1950 is het oppervlakte oude hoog- en halfstamboomgaarden verminderd tot ongeveer 2000 hectare. Dit werd vooral gestimuleerd door een Europese rooipremie om hoogstammen te vervangen voor productievere laagstamsoorten. Daarnaast hebben de hoog- en halfstamsoorten slechts een zeer laag rendement, of zijn zelfs helemaal niet meer rendabel vanwege de hoge plukkosten. De boomgaard in het onderzoeksgebied moet ieder jaar onderhouden worden om de bomen in stand te houden. Er is in het verleden nieuwe aanplant geweest van bomen die door ouderdom uit elkaar zijn gevallen, maar er staan ook nog een aantal bomen van ongeveer 100 jaar oud. Dit wordt als maximale leeftijd genoemd voor dergelijke fruitbomen (Minkjan et al. (2006). Er kan geconcludeerd worden dat de bomen in het onderzoeksgebied een hoge landschappelijke waarde hebben, omdat ze een goede afspiegeling geven van de natuurlijke gesteldheid en cultuur(historie) van het gebied. Ook het geringe, huidige oppervlakte hoog- en halfstamboomgaarden in het westelijk veengebied verhoogd de landschappelijke waarde. De landschappelijke waarde had nog hoger kunnen zijn wanneer de omgeving van het onderzoeksgebied ook in overeenstemming was geweest met de natuurlijke gesteldheid en cultuur(historie) van het gebied (horizontale samenhang). Tevens is het onderzoeksgebied moeilijk zichtbaar vanaf de doorgaande weg (vuurlijn). Om een goed beeld te krijgen moet men op de dijk gaan staan, welke is afgesloten met een hekje.

4. Wettelijk kader

De ruimtelijke ingrepen zoals voor de percelen beschreven zijn middels een literatuurstudie en in het veld getoetst aan onderstaande wetgevingen omtrent de natuur.

4.1 Flora- en faunawet

Activiteiten waarbij schade wordt gedaan aan beschermde flora en fauna zijn krachtens de flora- en faunawet verboden tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het “nee, tenzij” principe).

De Flora- en faunawet kent, naast de zorgplicht, een aantal verbodsbepaling welke relevant zijn voor onderhavige toetsing (tabel 1). Deze quickscan is er op gericht om te bepalen of er een overtreding plaatsvindt van (een van) de onderstaande verbodsbepalingen.

Tabel 1: verbodsbepalingen van de flora- en faunawet (Bron: Heusden, 2008)

Artikel 8	Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.
Artikel 9	Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
Artikel 10	Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten
Artikel 11	Het is verboden nesten, hollen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.
Artikel 12	Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

4.2 Natuurbeschermingswet

Deze quickscan is bedoeld om te onderzoeken of de geplande ruimtelijke ontwikkelingen een negatief effect hebben op door de natuurbeschermingswet beschermde gebieden en/of de instandhoudingsdoelen van Natura-2000 gebieden, of dat er aanvullend onderzoek nodig is om de effecten van de geplande ingrepen op een natura-2000 gebied te beoordelen.

4.3 Ecologische Hoofdstructuur (EHS)

Deze quickscan is bedoeld om te onderzoeken of de geplande ingrepen een negatief effect hebben op de wezenlijke waarden van de EHS dan wel dat aanvullend onderzoek nodig is om de effecten van de ruimtelijke ingrepen op de EHS te toetsen.

5. Flora- & faunawet en het onderzoeksgebied

Door de flora- en faunawet beschermde soorten die volgens het literatuuronderzoek in (de directe omgeving van) het projectgebied zijn aangetroffen en hun beschermingsstatus staan in onderstaande tabel. Tijdens het veldbezoek is extra aandacht besteed aan de aanwezigheid van deze soorten en het (mogelijke) belang van het plangebied voor deze soorten. In de twee linker kolommen de trefkans van de soorten in het plangebied gezien de fysieke karakteristieken van het plangebied en de verwachting van negatief effect in verband met de werkzaamheden.

Tabel 2: Door flora- & faunawet beschermde soorten aangetroffen in (de omgeving van) het projectgebied.

Bron: www.waarneming.nl

Literatuuronderzoek	Soort	Beschermingsstatus	Verwacht in plangebied	Verwacht negatief effect
Vogels	Gierzwaluw	Flora- en faunawet categorie 2	Nee	Nee
	Boomvalk	Flora- en faunawet categorie 4	Nee	mogelijk
	Huismus	Flora- en faunawet categorie 2	Nee	Nee
	Kerkuil	Flora- en faunawet categorie 3	Nee	Nee
	Ransuil	Flora- en faunawet categorie 4	mogelijk	mogelijk
	Buizerd	Flora- en faunawet categorie 4	mogelijk	mogelijk
	Grote bonte specht	Flora- en faunawet categorie 4	mogelijk	mogelijk
	Sperwer	Flora- en faunawet categorie 4	mogelijk	mogelijk
	Visdief	Flora- en faunawet categorie 4	Nee	Nee
	Aalscholver	Flora- en faunawet categorie 5	Nee	Nee
	Blauwe reiger	Flora- en faunawet categorie 5	Nee	mogelijk
	Boerenzwaluw	Flora- en faunawet categorie 5	Nee	Nee
	Ekster	Flora- en faunawet categorie 5	mogelijk	mogelijk
	IJsvogel	Flora- en faunawet categorie 5	Nee	Nee
	Ooievaar	Flora- en faunawet categorie 5	Nee	mogelijk
	Spreeuw	Flora- en faunawet categorie 5	mogelijk	mogelijk
	Torenvalk	Flora- en faunawet categorie 5	mogelijk	mogelijk
	Koolmees	Flora- en faunawet categorie 5	mogelijk	mogelijk
	Pimpelmees	Flora- en faunawet categorie 5	mogelijk	mogelijk
	Zwarte kraai	Flora- en faunawet Tabel I	mogelijk	mogelijk
Vaatplanten	Zwanebloem	Flora- en faunawet Tabel I	mogelijk	mogelijk
	Gewone Dotterbloem	Flora- en faunawet Tabel I	mogelijk	mogelijk
Zoogdieren	Gewone dwergvleermuis	Flora- en faunawet Tabel III	mogelijk	mogelijk
	Bunzing	Flora- en faunawet Tabel I	mogelijk	Nee
	Egel	Flora- en faunawet Tabel I	mogelijk	Nee
	Haas	Flora- en faunawet Tabel I	mogelijk	Nee
	Mol	Flora- en faunawet Tabel I	mogelijk	Nee

5.1 Nationale Databank Flora en Fauna (NDFD)

Uit de beknopte levering van de ndff blijkt dat er in het kilometerhok van het plangebied van een aantal soortgroepen beschermde soorten aanwezig zijn. Het gaat om soorten van tabel II en III van de flora- en faunawet (afb.5).

114-472	vaatplanten	mossen	korstmossen	paddenstoelen	zoogdieren	vogels	amfibieën	reptielen
Rode-Lijstsoorten			2			11		
Ffwet soorten tabel 1	2				4		6	
Ffwet soorten tabel 2+3	1				2			
Ffwet vogels						55		
Hrl soorten bijlage II								
Hrl soorten bijlage IV					2			
aantal soorten	4	22	59		8	55 *	7	
volledigheid onderzoek	onbepaald	slecht	goed	niet	slecht	slecht/niet	slecht	niet
onderzoekperiode	1990-2010	2000-2010	2000-2010	2000-2010	2000-2010	2000-2010	2000-2010	2000-2010
114-472	vissen	dagvlinders	macronachtvlinders	micronachtvlinders	libellen	sprinkhanen en krekels	overige ongewervelden	zeeorganismen
Rode-Lijstsoorten	1				1			
Ffwet soorten tabel 1								
Ffwet soorten tabel 2+3	1							
Ffwet vogels								
Hrl soorten bijlage II	1							
Hrl soorten bijlage IV								
aantal soorten	7	5			9			
volledigheid onderzoek	slecht	slecht	niet	niet	slecht	niet	niet	niet
onderzoekperiode	2000-2010	2000-2010	2000-2010	2000-2010	2000-2010	2000-2010	2000-2010	2000-2010

Afb.5: Dataset uit de NDFP met aantal aangetroffen beschermde soorten per soortgroep.

5.2 Planten

Er werden in het plangebied geen door de flora- en faunawet beschermde planten aangetroffen. De begroeiing onder de bomen op het perceel en aan de slootkant bestaan louter uit algemene soorten. Het plangebied biedt tevens geen geschikt habitat voor beschermde soorten planten. In het kilometerhok komt een soort van tabel II en II voor in het kilometerhok. Het gaat hier om Tongvaren welke niet in het plangebied staat. Het plangebied is daarvoor tevens weinig tot niet geschikt. Zwanebloem (tabel I) zou in de sloot kunnen staan. Dit viel gezien het tijdstip van de quickscan niet uit te sluiten. Voor soorten van tabel I van de flora- en faunawet geldt een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen. Er is derhalve geen overtreding van de flora- en faunawet.

5.3 Vogels

Uit de literatuurstudie kwam de mogelijke aanwezigheid van een aantal vogels met een beschermingsstatus naar voren. Er is speciaal aandacht besteed aan de (mogelijke) aanwezigheid van deze soorten. Soorten van de categorie 1 t/m 4 hebben nesten die jaarrond beschermd zijn (Handreiking Flora- en faunawet, 2011). Tijdens de inventarisatie was voortdurend een grote bonte specht aanwezig in het plangebied. Daarnaast is een spechtenhol aangetroffen in een van de wilgen (afb.6). Gezien het tijdstip van de inventarisatie kan niet worden uitgesloten dat dit hol, met jaarronde bescherming, niet in gebruik is door de grote bonte specht, of een andere beschermde soort van de literatuurlijst.

Om te bepalen of het om een broedlocatie gaat is verder onderzoek nodig.

Afb.6: Spechtengat in wilg op het perceel aan de Ringdijk.

5.4 Zoogdieren

Uit het literatuuronderzoek kwam de mogelijke aanwezigheid van een aantal beschermde zoogdiersoorten naar voren. Geen van deze soorten is tijdens het veldbezoek aangetroffen doch voor vleermuizen was de quickscan niet op het juiste tijdstip. Deze zijn nachtactief en ten tijde van de quickscan nog in winterslaap. De Gewone dwergvleermuis is beschermd middels tabel III van de flora- en faunawet en geniet daarmee de strengste bescherming. De wilg op het perceel heeft een holte welke een functie als verblijfplaats voor vleermuizen kan hebben. Daarnaast kan de boomopstand in het open landelijk gebied functioneren als belangrijke foerageerplaats. Volgens de dataset van de ndff zijn er twee soorten met bescherming middels de flora- en faunawet in het kilometerhok van het plangebied aanwezig.

Om te bepalen of de holte een verblijfplaats van vleermuizen is moet verder onderzoek gedaan worden.

De overige soorten zoogdieren die uit het literatuuronderzoek naar voren kwamen zijn beschermd middels tabel I van de flora- en faunawet. Voor deze soorten is een vrijstelling voor ruimtelijke ontwikkelingen. Wel geldt voor al deze soorten de zorgplicht.

5.5 Vissen

Er kwamen geen beschermde soorten uit de literatuurstudie naar voren. De sloot is geïnventariseerd en heeft alle karakteristieken om geschikt te zijn voor kleine modderkruiper. Daarnaast blijkt uit de dataset van de ndff dat er in het kilometerhok een vissoort voorkomt uit tabel II of III. Gezien de karakteristieken van de aanwezige sloten (in de omgeving van de percelen) gaat het hier waarschijnlijk om kleine modderkruiper.

Om uit te sluiten dat de sloot het leefgebied is van een soort met een beschermde status is verder onderzoek nodig.

5.6 Reptielen

Reptielen zijn niet aangetroffen tijdens het veldbezoek noch biedt het gebied voor reptielen. Er is derhalve geen overtreding van de flora- en faunawet.

5.7 Amfibieën

Er zijn geen amfibieën aangetroffen in het plangebied. Hoewel het tijdstip hiervoor niet geschikt was blijkt uit de dataset van de ndff dat er geen beschermde soorten voorkomen in het kilometerhok van het plangebied. Hoewel het gebied slecht onderzocht is blijkt uit de quickscan dat het plangebied geen geschikt leefgebied vormt anders dan voor algemene soorten amfibieën. Voor deze soorten als gewone pad, bruine- en groene kikker (tabel I) geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling. Wel geldt voor deze soorten de zorgplicht (hoofdstuk 8). Bij het dempen van de sloten dient daarmee rekening te worden gehouden. Er is geen overtreding van de flora- en faunawet.

6. Ecologische hoofdstructuur (EHS) en het onderzoeksgebied.

De percelen maakt geen onderdeel uit van de ecologische hoofdstructuur (EHS) maar ligt wel binnen de invloedssfeer (afb.7). Voor de Ecologische Hoofdstructuur geldt voor nieuwe projecten het 'nee, tenzij'-regime. Een project dat de natuur 'significant' aantast, mag niet worden toegestaan in het bestemmingsplan tenzij:

- Het een groot openbaar belang dient.
- Er geen alternatieven zijn buiten de betreffende natuur.

Afb.7.: Ligging van het plangebied ten opzichte van de Ecologische hoofdstructuur.

Deze beide redenen gelden niet voor de voorgenomen ruimtelijke ingrepen aan de percelen aan de Ringdijk. Het is daarom niet toegestaan voor de ingrepen de natuur in de EHS significant aan te tasten. Door Gedeputeerde Staten van de Provincie Utrecht zijn vier hoofdaspecten aangewezen die bepalen welke waarden en kenmerken binnen de EHS als wezenlijk moeten worden aangemerkt. Er is al sprake van een significante aantasting van de EHS als een van deze vier hoofdaspecten significant wordt aangetast. De vier hoofdaspecten zijn:

1. De aanwezigheid van zones met bijzondere ecologische kwaliteit, bijzondere samenhang van abiotische en biotische kenmerken, goed ontwikkelde systemen (zoals waardevolle oude boskernen)

Geen van bovengenoemde danwel andere zones met bijzondere ecologische kwaliteit zijn aanwezig op de percelen. Er is gezien de geplande ruimtelijke ontwikkelingen geen sprake van aantasting van zones met bijzondere ecologische kwaliteit.

2. Gebieden die bepalend zijn voor de aaneengeslotenheid en robuustheid van de EHS.

De bomen die komen te vervallen als gevolg van de kap zijn geen onderdeel van de EHS. Er is gezien de geplande ruimtelijke ontwikkelingen geen sprake van aantasting van gebieden die bepalend zijn voor de aaneengeslotenheid en/of robuustheid.

3. De aanwezigheid van bijzondere soorten.

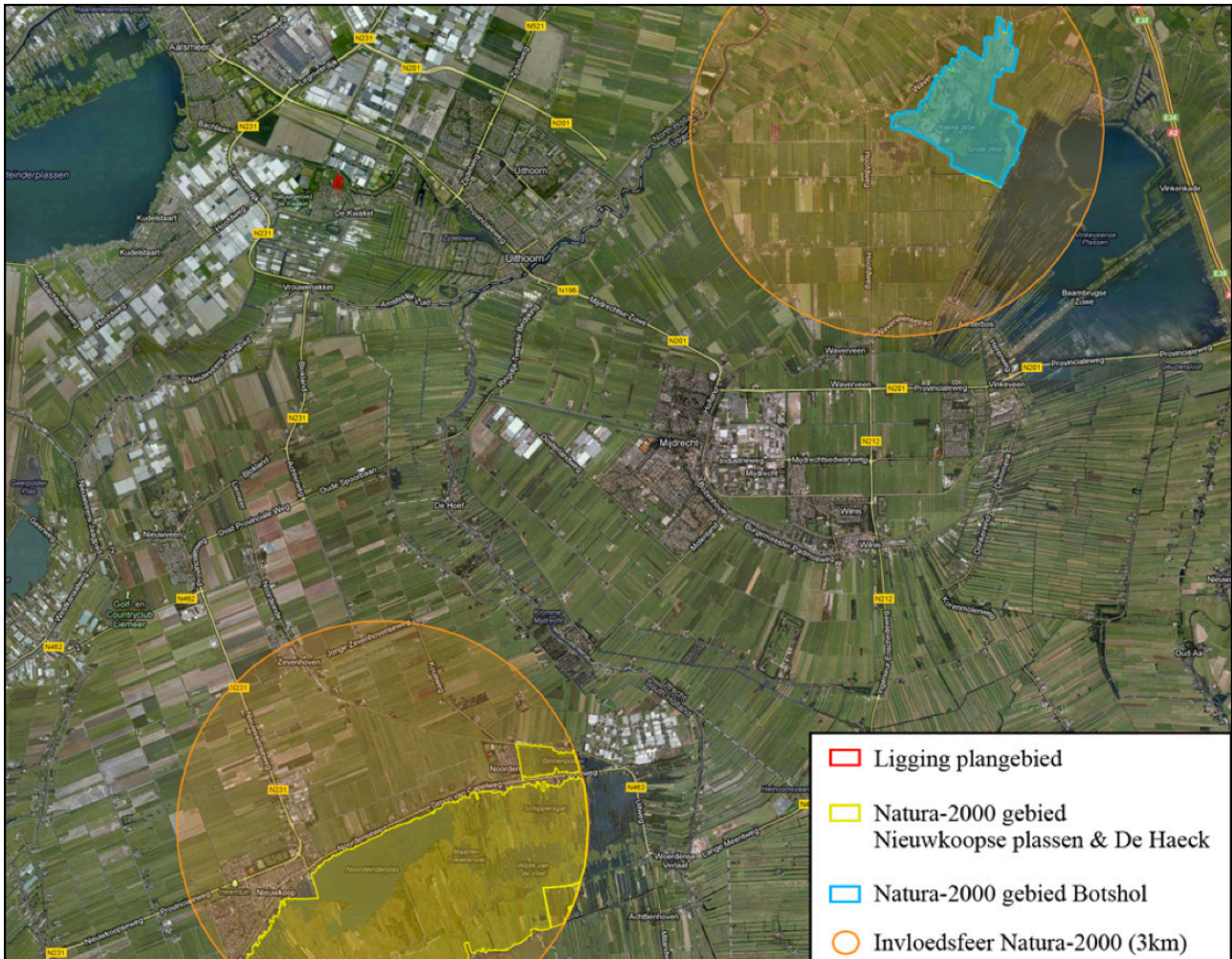
Uit gegevens van de ndff blijkt dat er zich in het kilometerhok van het plangebied enkele bijzondere soorten aanwezig zijn. De ingrepen mogen daar niet van invloed op zijn. Om de invloed te bepalen moet worden onderzocht welke soorten er aanwezig zijn en welke invloed de ruimtelijke ingrepen en de werkzaamheden hebben. Dit om aan te tonen of uit te sluiten of er aantasting is van een van de wezenlijke waarden van de EHS.

4 De aanwezigheid van essentiële verbindingen (bijvoorbeeld foerageer- en migratieroutes).

Het verdwijnen van de bomen binnen het perceel betekent in dit open landschap dat mogelijk een belangrijk foerageergebied voor vleermuizen wegvalt. Om te bepalen of de ruimtelijke ingrepen en werkzaamheden van invloed zijn op deze waarde moet verder onderzoek worden gedaan naar de aanwezigheid van soorten, zoals o.a. aangegeven in de dataset van de ndff, en de functie van het plangebied voor deze soorten.

7. Natura-2000 en het onderzoeksgebied.

Het plangebied maakt geen onderdeel uit van een Natura-2000 gebied (Bron: www.synbiosys.alterra.nl). De dichtstbijzijnde Natura 2000 gebieden zijn de Nieuwkoopse plassen en de Haeck en de Botshol (afb.8). Beide gelegen op ongeveer 9 km hemelsbreed van de Ringdijk. Daarmee ruim buiten de invloedssfeer.

Afb.7.: Ligging van het plangebied ten opzichte van Natura-2000 gebieden.

8. Zorgplicht.

In de Flora- en faunawet is de zorgplicht opgenomen. Deze verlangt van de initiatiefnemer van ruimtelijke ontwikkelingen dat deze met respect omgaat met levende natuur. Dit is opgenomen in artikel 2 en luidt als volgt:

1. Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving.
2. De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voorzover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voorzover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken. Invulling van de term “in redelijkheid” is een eigen verantwoordelijkheid van de initiatiefnemer.

De Flora- en faunawet erkent de intrinsieke waarde van de in het wild levende dieren. Dat betekent dat voor de wet alle dieren van onvervangbare waarde zijn en dat daar niet onzorgvuldig mee mag worden omgegaan. Vanuit deze gedachte is de zorgplicht in artikel 2 van de wet opgenomen. De zorgplicht geldt voor alle soorten, ook voor plantensoorten en de soorten die niet als beschermd zijn aangewezen.

Er mag van de initiatiefnemer worden verwacht dat de personen verantwoordelijk voor de uitvoering van de werkzaamheden op de percelen op de hoogte zijn of worden gebracht van de zorgplicht.

Indien er twijfel bestaat over het al dan niet naleven van de zorgplicht tijdens de werkzaamheden op de percelen dient er contact opgenomen te worden met een erkend ecooloog.

Conclusies

De bomen in het onderzoeksgebied laten een sterke verticale en seizoensamenhang zien. Dit wil zeggen dat de bomen veel informatie geven over de bodemgesteldheid en tijd in het jaar. De horizontale samenhang is het minst ontwikkeld in het onderzoeksgebied. De historische samenhang is niet optimaal ontwikkeld, maar geeft desondanks wel informatie over het gebied.

Er kan geconcludeerd worden dat de bomen in het onderzoeksgebied een hoge landschappelijke waarde hebben, omdat ze een goede afspiegeling geven van de natuurlijke gesteldheid en cultuur(historie) van het gebied. Ook het geringe, huidige oppervlakte hoog- en halfstamboomgaarden in het westelijk veengebied verhoogd de landschappelijke waarde. De landschappelijke waarde had nog hoger kunnen zijn wanneer de omgeving van het onderzoeksgebied ook in overeenstemming was geweest met de natuurlijke gesteldheid en cultuur(historie) van het gebied (horizontale samenhang). Tevens is het onderzoeksgebied moeilijk zichtbaar vanaf de doorgaande weg (vuurlijn).

Tijdens het veldbezoek van 23 februari zijn geen beschermde soorten aangetroffen. Doch moet worden geconcludeerd dat gezien de karakteristieken van de percelen een aantal soorten, waarvan sommigen naar voren kwamen uit het literatuuronderzoek, de aanwezigheid niet kon worden uitgesloten.

Uit het literatuuronderzoek kwam de aanwezigheid van een beschermde vissoort in het onderzoeksgebied naar voren. Gezien de karakteristieken van het onderzoeksgebied gaat het hier zeer waarschijnlijk om de kleine modderkruiper. Verder onderzoek is nodig om de aanwezigheid van de kleine modderkruiper aan te tonen danwel uit te sluiten. Dit om te bepalen of er gezien de geplande ruimtelijke ingrepen een overtreding van de flora- en faunawet is.

Daarnaast werd er een spechtenhol aangetroffen. Indien deze door een specht in gebruik is geniet het jaarrond bescherming. Het spechtenhol kan daarnaast functioneren als verblijfplaats van vleermuizen. Ook in dit geval geniet het hol dan jaarronde bescherming.

Verder onderzoek is nodig om aan te tonen of uit te sluiten dat het spechtenhol gebruikt wordt als broedlocatie van de grote bonte specht of dat het hol een verblijfplaats is voor vleermuizen. Dit om te bepalen of er gezien de geplande ruimtelijke ingrepen een overtreding van de flora- en faunawet is.

De percelen maken geen onderdeel uit van de Ecologische hoofdstructuur. Wel liggen ze binnen de invloedssfeer waarmee de werkzaamheden geen invloed mogen hebben op de wezenlijke waarden van de ehs. Daarom moet worden onderzocht of de percelen, binnen het open landschap waarin zij liggen, wel of geen belangrijk foerageergebied voor vleermuizen zijn. Dit om te bepalen of een van de wezenlijke waarden van de Ecologische hoofdstructuur wordt aangetast.

Aanbevelingen

Verder onderzoek doen naar de aanwezigheid van de kleine modderkruiper. Dit om aan te tonen danwel uit te sluiten dat deze soort aanwezig is in de sloten om de percelen.

Verder onderzoek doen om aan te tonen of uit te sluiten dat het spechtenhol gebruikt wordt als broedlocatie van de grote bonte specht, of dat het een verblijfplaats is voor vleermuizen.

De aanwezigheid van vleermuizen aantonen of uitsluiten dient te gebeuren middels een inventarisatie volgens het vleermuisprotocol. Middels deze inventarisatie kan worden gekeken of er vleermuizen in het hol aanwezig zijn en daarnaast of er sprake is van aantasting van een van de wezenlijke waarden van de ehs. Het betreft hier vier bezoeken in de periode april tot en met september. Aangeraden wordt dit onderzoek tijdig op te starten.

Gezien de aard van het de percelen valt niet uit te sluiten dat broedende vogels gebruik maken van de bomen tijdens de kapwerkzaamheden. Het is middels de flora- en faunawet verboden broedende vogels te verstoren. Aangeraden wordt daarom de kapwerkzaamheden uit te voeren buiten het broedseizoen. De werkzaamheden zullen daarmee plaats moeten vinden in de periode half augustus tot half februari. Indien dit niet mogelijk is dient er door een terzake deskundige te worden vastgesteld op het moment voor de sloop en/of kap er nesten (in gebruik) zijn.

Voor alle flora en fauna geldt de zorgplicht ongeacht hun zeldzaamheid of beschermingsstatus. Van de initiatiefnemer wordt verwacht zorgvuldig om te gaan met alle flora en fauna. In het geval er twijfel bestaat of er dieren worden aangetroffen en/of verwond tijdens de sloop dient er contact te worden opgenomen met een ecooloog.

Literatuur

- Creemers, R.C.M & J.J.C.W van Delft, 2009 (Ravon). De amfibieën en reptielen van Nederland. Nederlandse fauna deel 9.
- Dietz , 2009. Vleermuizen, alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika.
- Hendriks K., Kloen H., Eppink J. & Jansonius T (2007) Handleiding leesbaar landschap deel 1: Leesbaar landschap en de landschapswandeling. CLM m.m.v. IVN en LBN. Culemborg.
- Heusden, Vreugdenhil, 2008. Handreiking Flora- en faunawet, versie 1.1
- Herder, J.E, 2012. Atlas van de Noord-Hollandse vissen.
- Limpens, 2011. Vleermuizen en planologie.
- Minkjan, P., Baas, H., Renes, J. & Veen, P. (2006). Handboek cultuurhistorisch beheer. Utrecht: Landschapsbeheer Nederland.
- Svensson, 2005. Vogelgids van Europa.

Internet:

www.knmi.nl/klimatologie/daggegevens/index.cgi

www.synbiosys.alterra.nl

<http://waarneming.nl/gebied/view/14848?>

[g=0&from=2012-05-16&to=2013-05-16&sp=0&z=0&u=0&rows=20&g=0&z=1&from=2012-05-16&to=2013-05-16&rows=100&u=0](http://waarneming.nl/gebied/view/14848?g=0&from=2012-05-16&to=2013-05-16&sp=0&z=0&u=0&rows=20&g=0&z=1&from=2012-05-16&to=2013-05-16&rows=100&u=0)